

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Taina mântuirii în Hristos :

Plinătatea trupului — Biserica

La Cincizecime, prin venirea și lucrarea Duhului Sfânt asupra comunității apostolice din Ierusalim, Biserica este desemnată a fi Trupul lui Hristos (1 Cor. 12, 27), templul lui Dumnezeu (1 Cor. 3, 16), noul popor al lui Dumnezeu (1 Petru 2, 10). Unitatea dintre Hristos și Biserica Sa, dintre cap și trup rămâne „taina cea mare” de care vorbește Apostolul Pavel (Efes. 5, 24—32). Dar toți sint dator să se „alipească” de Domnul (1 Cor. 6, 16), să devină mădularele Sale, unindu-se cu trupul Său, Biserica, pentru ca astfel El să fie capul lor (Col. 1, 18), iar cei mulți să fie un trup al lui Hristos (1 Cor. 12, 27), „Mintuitorul tuturor oamenilor și mai ales al credincioșilor” (1 Tim. 4, 10).

Dar Hristos este locul și lumea tuturor (Ps. 86, 6), de aceea toți trebuie să fie „adunați” în El. De unde tema: *plinătatea trupului întreg — Biserica*, temă esențială a Noului Testament: „Pe aceasta Dumnezeu a arătat-o în Hristos, sculându-l din morți și așezându-l de-a dreapta Sa, întru cele cerești, mai presus decât toată domnia și stăpînirea și puterea și dregătoria și decît tot numele ce se numește, nu numai în veacul acesta ci și în cel viitor. Și toate le-a supus sub picioarele Lui și, mai presus de toate, L-a dat pe El cap Bisericii, care este trupul Lui, plinirea Celui ce plinește toate întru toți” (Efes. 1, 20—23).

Existența unei comunități creștine istorice în ziua Cincizecimii, înțelegerea ca lucrare permanentă a lui Dumnezeu și manifestare anticipatoare a împărăției, nu epuizează economia mesianică a lui Hristos, aceea de a aduna pe toți în El. Evangheliile vorbesc de această deschidere a împărăției pentru toți: „Mulți vor veni de la răsărit și de la apus și vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacob în împărăția cerurilor” (Mat. 8, 11). Pentru Apostolul Pavel, aceasta este „taina voii lui Dumnezeu”, propria sa rînduială pentru ca astfel toate să fie reunite în Hristos (Efes. 1, 9—10). Pentru el, „plinătatea trupului” constă în: recunoașterea locului și misiunii poporului Israel în Vechiul Testament, inclusiv convertirea acestui popor (Rom. 11, 1—2; 25—26; cf. Rom. 10, 1); continuitatea „alianței” în noul popor al lui Dumnezeu, Biserica, care are toate calitățile unui popor ales: „Căci voi sînteți aleși, sfințiți și iubiți de Dumnezeu” (Col. 3, 12); răspîndirea Evangheliei la toți (Rom. 10, 14—18; cf. Fapte 2, 39).

Aceste aspecte trebuie să fie înțelese nu numai din perspectivă misionară, ci și din perspectivă teologică, în sensul că atît poporul Vechiului Testament cît și neamurile au o semnificație profundă pentru „plinătatea trupului”, a Bisericii. Aici trebuie să fie exclusă considerarea mistologică negativă, care ar duce la campanii de convertire și prozelitism. Apostolul Pavel vorbește însă de plinirea lui Hristos cu înțelegerea că poporul Vechiului Testament este parte din trupul lui Hristos, dar nu parte exclusivă, unică. Hristos a unit cele două patrii în una, astfel că poporul Vechiului Testament și neamurile formează în Biserica o pe-

reche: „Căci nu este deosebire între iudei și elini, pentru că același este Domnul tuturor, care îmbogățește pe toți cei ce-l cheamă pe El. Căci oricine va chema numele Domnului se va mîntui” (Rom. 10, 12—13).

Hristos a desființat peretele cel din mijloc dintre cele două lumi (Efes. 2, 14), ca astfel să le aducă la „unitatea credinței” (Efes. 4, 13) și să facă din ele un popor ales unic (Tit 2, 14). Clement Alexandrinul spune că „al treilea popor” a fost zidit din cele două — poporul sub Lege și neamurile — într-un om nou (Efes. 2, 15), în care Domnul umblă și locuiește (II Cor. 6, 16), în însăși Biserica Sa (*Stromata a III-a*, 70, 2—3, trad. rom., p. 217). Dacă perspectiva Legii, ca și a filozofiei, este limitată în timp și spațiu, rostul Evangheliei este chemarea generală a tuturor: „Pe bună dreptate s-a dat iudeilor Legea, iar elinilor filozofia pînă la venirea Domnului. De la venirea Domnului este chemarea generală a tuturor oamenilor; aceștia sînt adunați într-un popor ales al dreptății, potrivit învățăturii date de credință; sint adunați de un Domn al singurului sint Dumnezeu al celor două popoare, al elinilor și barbarilor, dar mai bine spus, al întregului neam omenesc” (*Stromata a VI-a*, 159, 9, trad. rom., p. 471).

Apostolul Pavel insistă ca poporul Vechiului Testament să fie acceptat ca parte din poporul Noului Testament, dar trupul lui Hristos, Biserica, este de neconcepțat fără participarea neamurilor. Dacă Biserica s-ar fi limitat la poporul Vechiului Testament, Trupul lui Hristos era incomplet. Iisus arată că poporul lui Israel a fost în centrul misiunii profeților și Apostolilor și că întoarcerea acestui popor face parte din economia împărăției. Pe de o parte el este cel dintîi „invitat” la ospățul mesianic (Matei 12, 3—4). Hristos cere Apostolilor Săi „să meargă mai bine la oile cele pierdute ale casei lui Israel (Matei 10, 5—6). *Faptele Apostolilor* înregistrează însă refuzul acestui popor de a primi pe prooroci și pe Apostoli (6, 8). Pe de altă parte, intrarea „tuturor celorlalți” (Filip. 1, 13) și a neamurilor (Fapte 15, 17; cf. Amos 9, 9, 11—12) în trupul lui Hristos constituie una din marile făgăduințe ale Vechiului și Noului Testament: „Iată mărturie întru neamuri l-am dat pe el, domn și povătuitor neamurilor. Iată neamurile care nu te cunoșteau la tine vor alerga pentru Domnul Dumnezeu tău și pentru Sfîntul lui Israel, că te-au mărit pe Tine” (Isaia 55, 4—5). Iisus Hristos se roagă pentru „celalți”: „Dar nu mă rog numai pentru aceștia, ci pentru toți cei ce vor crede prin cuvîntul lor în Mine, ca toți să fie una” (Ioan 17, 20). El vrea ca Evanghelia împărăției să se propovăduiască „în toată lumea spre mărțurie la toate neamurile” (Matei 24, 14). Apostolii, ca unii care au propovăduit această Evanghelia a împărăției, vor judeca cele douăsprezece semînții ale lui Israel (Luca 22, 30).

Ce concluzii pastorale și misionare se pot trage de aici?

Taina voinței lui Dumnezeu este plinătatea trupului, recapitularea tutu-

ror în Hristos. De aici marea răspundere misionară a Bisericii: „Am și alte oi, care nu sint din staulul acesta. Și pe acelea trebuie să le aduc, și vor auzi glasul meu și va fi o turmă și un păstor” (Ioan 10, 16). Destinul Bisericii depinde de destinul tuturor, al celor ce se află înaintea ei, și al poporului Vechiului Testament și al „celorlalți oameni și neamuri”. Cu intrarea neamurilor în Biserica la un moment istoric, s-a putut spune: „Cine vede Biserica, vede pe Hristos”, iar Ignatie, episcopul Antiohiei, la începutul secolului al doilea, spune: „Unde este Hristos Iisus, acolo este Biserica universală” (*Către Smirneni VIII*, 2). Trebuie spus însă, că, din perspectiva Evangheliei împărăției, fără întoarcerea poporului Vechiului Testament și a neamurilor, trupul lui Hristos este incomplet, fără pereche. Destinul Bisericii ca „plinătate” a lui Hristos depinde deci de cei ce nu sint încă adunați în sine. Biserica nu poate pretinde „plinirea” lui Hristos cîtă vreme lumea de sus rămîne neîmplinită, cîtă vreme nu se realizează „întreg trupul Bisericii”:

„Deci trupul lui Hristos și mireasa Lui și lumea de sus și locașul sînt al lui Dumnezeu este Biserica, iar mădularele trupului Lui sint toți sfinții. Dacă e așa, dar nu toți au venit la existență, e vădit că nici trupul lui Hristos, nici lumea de sus, adică Biserica lui Dumnezeu nu s-a împlinit întreaga. Sint azi în lume mulți care nu cred, sau și dintre cei ce cred în Hristos sint mulți păcătoși și risipitori care trebuie să se schimbe făcînd pocăință, mulți neascultători care vor trebui să se facă ascultători, mulți care vor avea încă să se nască și să placă lui Dumnezeu pînă la trîmbița din urmă. Trebuie deci să se nască și să fie aduși la existență toți cei mai înainte cunoscuți și să se plinească lumea mai presus de lume a Bisericii celor întîi-născuți, Ierusalimul întru cele cerești (Evrei XII, 22—29). Atunci va fi sfîrșitul și se va împlini plinătatea trupului lui Hristos de către cei mai dinainte rînduiți de Dumnezeu ca să fie în chipul Fiului Său (Rom. VIII, 29). Aceștia sint fiii lumii și ai zilei Lui (1 Tes. V, 9)”. (Simeon Noul Teolog, *Cuvîntare morală I*, 8, în Filoc. rom., vol. 6, p. 151—2).

Aceasta nu presupune, după cum am văzut, silirea celor ce nu cred sau cred altfel să intre în Biserica, prin valoarea conștiinței și libertății, prin campanii de prozelitism agresiv. De asemenea, trebuie respinsă ideea originistă că mîntuirea este o „necesitate” pentru toți, astfel încît plinătatea împărăției s-ar realiza metaforic, fără intervenția lui Dumnezeu în istorie, fără trupul lui — Biserica și fără libertatea persoanei, ci prin restaurarea predestinată a tuturor în Hristos. Taina mîntuirii în Hristos se produce în Biserica, pentru toți. Căci Hristos fiind capul Bisericii, este locul și lumea tuturor, iar Biserica fiind trupul Lui, este locul și lumea lui Dumnezeu. În Biserica Sa, prin mărțurie fiecărui creștin în parte și a comunității ca întreg, Hristos însuși își extinde plinătatea Sa, de aceea „Cine privește spre Biserica privește spre Hristos. Care se zidește și se mărește pe Sine, prin adăugirea celor ce se mîntuiesc” (Grigorie de Nyssa, *Tîlcuire la Cîntarea Cîntărilor, Omilia XIII*, trad. rom., p. 291).

Pr. Prof. Ion Bria

Eveniment ecumenic în Argentina

Este în obiceiul Consiliului Mondial al Bisericilor să organizeze ședințele de lucru ale Comitetului Executiv (26 membri) și ale Comitetului Central (157 membri), ca și Conferințele Mondiale ale subunităților și Adunările Generale, în diferite părți ale lumii, rămînînd numai în caz de nevoie — lipsa unei invitații — la sediul de la Geneva, în Elveția. Astfel de întruniri au avut loc la Amsterdam, Upsala, New Delhi, Nairobi, Vancouver, Melbourne, Lima, Boston, Toronto, Kingston etc., etc. Anul acesta Comitetul Executiv și Comitetul Central și-au ținut sesiunile de lucrări din vară la Buenos Aires — la invitația Bisericilor din Argentina, între 22 iulie—8 august. Din partea Bisericii Ortodoxe Române au participat semnatarul acestor rînduri, ca membru în ambele Comitete, și P. S. Episcop Vasile Tîrgovișteanu, vicar patriarhal, membru în Comitetul Central.

Lucrările au fost onorate de prezența președintelui Argentinei Raoul Alfonsin care a ținut o importantă cuvîntare, despre necesitatea unei noi ordine economice internaționale și a unei noi rînduiri etice în relațiile dintre state, în care să predomine onestitatea, respectarea cuvîntului dat și a tratatelor, egalitatea și dreptul egal al tuturor la resurse și la fericiere. Cuvîntarea s-a bucurat de o atenție deosebită atît din partea membrilor Comitetului Central al Consiliului Mondial al Bisericilor, cît și din partea presei, radioului și televiziunii argentinene.

Argentina, ca și majoritatea țărilor din America Latină, e o regiune în general în curs de dezvoltare și e bîntuită de contradicții și crize economice. Țară de 30 de milioane de locuitori, cu o agricultură și industrie subdezvoltată, cu o populație concentrată în orașe (Buenos-Aires are peste 10 milioane de locuitori) are o datorie externă mare care reprezintă o povară și greu de suportat și greu de rezolvat. Comitetul Central al Consiliului Mondial al Bisericilor s-a ocupat îndeaproape de aceste aspecte ale vieții din țările Americii de Sud și din America Centrală, ca și de plaga datoriilor externe care împovărează întreaga lume a treia.

Firește, acestea au fost probleme care au venit aproape fără voie pe agenda lucrărilor. Participanții din lumea a treia și din America Latină și Centrală au cerut intervenția Consiliului Mondial al Bisericilor pentru a se găsi o soluție echitabilă a acestor situații care întretin subdezvoltarea, sărăcia, discriminările, deformarea și alienarea sufletelor oamenilor care ar avea dreptul la o viață mai bună. În același context au fost aduse pe agenda situații ca aceea din Africa de Sud, în care persecuțiile rasiale înfloresc ca în cea mai înfloritoare dintre epocile sclavagiste și colonialiste. De asemenea a fost denunțată teroarea din țările Americii Centrale și din unele țări din America de Sud, și a fost depălnă incapacitatea Orientului mijlociu de a-și rezolva pe cale pașnică problemele litigioase. Toate acestea s-au materializat în *Declarații de solidarizare* cu cei în sufe-

(Continuare în pag. a 2-a)

Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALĂ
Mitropolitul Ardealului

La tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul — 29 august —

La apus de vară, cînd zilele lungi și însorite lasă locul zilelor scurte și răcoase de toamnă, la 29 august comemorăm tăierea capului celui mai mare prooroc al Vechiului Așezămînt, cel care a făcut legătura între Vechiul și Noul Testament, înaintemergătorul și Botezătorul Domnului, Sfîntul Ioan Botezătorul.

Sărbătoarea aceasta este cu atît mai mare, cu cît trecerea hotărîului acestei lumi a Sf. Ioan Botezătorul ne aduce în fața ochilor imaginea celui care prin nevoințe, printr-o credință vie, lucrătoare, a fost cu adevărat un model de sfințenie realizat în limitele umanului: Sfîntul Ioan Botezătorul a fost un înger în trup așa cum auzim spunîndu-se în cîntările bisericesti, pe care puritatea, curăția vieții sale, precum și rolul pe care l-a avut în planul mîntuirii neamului omenesc, l-a așezat în locul privilegiat deasupra catapetesmei bisericii, alături de Preasfînta Maică a lui Hristos, la poalele Crucii.

Sfîntul Ioan Botezătorul a fost înainte-Mergător al Domnului și în viață, și în moarte. Fericit destin pentru această întrupare a sfințeniei umane, atît de strîns împletită cu omenitatea Celui despre care spunea: „Cel care vine după mine, Care înainte de mine a fost și Căruia eu nu sint vrednic să-I dezleg cureaua încălțămîntei” (In. 1, 27)!

În cel de-al treizeci și doilea an al vieții pămîntești a Mîntuitorului, Irod Antipa terarhul, a luat pe soția fratelui său Irod Filip, Irodiada, de soție, alungîndu-și soția sa legiuită, care era fiica lui Aretas, regele Arabilor.

Un val de nemulțumire și ură marcă acest nelegiuit incest! Printre primii care au înfierat nelegiuirea, a fost Sfîntul Ioan Botezătorul, care a spus lui Irod, în auzul mulțimii: „Nu ți se cuvine s-o ai de soție pe Irodiada” (Mt. 14, 4).

Irod Antipa, deși respecta foarte mult pe Sf. Ioan, în orbirea lui pătimașă pentru Irodiada, își pune în gînd să omoare pe Sfînt, dar teama de popor, care-l „socotea pe el ca prooroc” (Mt. 14, 5), îl face să renunțe la acest gînd. Pentru ca glasul lui Ioan să nu mai fie auzit în popor, Irod îl aruncă pe Sf. Ioan în temnița din Machero.

În acest timp, faptele minunate săvîrșite de Mîntuitorul se răspîndiseră, iar știri despre acestea pătrunseseră pînă în temnița în

(Continuare în pag. a 2-a)

† EMILIAN
Episcop de Alba Iulia

Un erou și un martir: MIHAI VITEAZUL

Mîna sacrilegă și sperjură, slujind intereselor unei curți intrigante, a curmat acum 384 de ani, viața unui mare și viteaz erou, la vîrsta de numai 43 de ani, în plinătatea puterilor și a înfăptuirilor. Orbit de o ambiție ce-l întrecea cu mult puterile, generalul mercenar Gheorghe Basta, în slujba unui împărat mai priceput în ale alchimiei decît în problemele imperiului, în ziua de 19 august 1601, ataca mișelește, în cortul său din apropierea Turzii, pe Mihai Viteazul, cel ce cuceri independența țării sale și realizează, cel dintîi unirea, sub o singură cîrmuire, a celor trei țări românești: „Și căzu trupul lui cel frumos ca un copaciu, pentru că nu știuse, nici se prilejise sabia lui cea iute în mîna lui cea vitează... și rămăseseră creștinii și mai virtos Țara Românească săraci de dînsul” — așa se consemna în cronică țării ucidera mișelească a marelui Voievod Mihai pe cîmpul de la Turda. Nu se scurseseră decît citeva zile de la marea bătălie victorioasă de la Guruslău în care Mihai strălucise din nou impu-

nindu-se în fața ostirii ca un braț viteaz, ca un mare comandant de oști. Invidia, acest cui menit să străpungă sufletul celor lor nevolnici și lași, l-a ros în-

tr-atît pe generalul imperial Gheorghe Basta încît a hotărît pierderea aliatului său de nădejde: pe Mihai Viteazul. Mercenari valoni, bine plătiți, s-au năpustit asupra cortului în care Mihai visa

la marile victorii antiotomane, la reunificarea sub sceptrul său a celor trei țări românești. „Și căzu trupul lui falnic ca un copaciu” și „domnul Țării Românești, al Ardealului și a toată țara Moldovei”, Mihai zis Viteazul trecea în eternitate; capul său este dus și depus la Mănăstirea Dealul, iar trupul „după ce au trecut citva timp au fost adus și înmormîntat în mitropolia Bălgrad”, scria vestitul cronicar George Brancovici.

Găsim în aceste cuvinte o știre răscolitoare, emoționantă și neliniștitoare. Oare osemintele primului înfăptuitor al unirii politice a Țărilor române, ale marelui voievod și domn ce-și pune a aici coroana întreită intrupînd un vis de veacuri al românilor, să se odihnească în pămîntul de pe Cîmpul martirajului lui Horea de la Alba Iulia? Poate că cercetările viitoare vor face lumină asupra acestui aspect tulburător. Cert este că la moartea sa fulgeră-

(Continuare în pag. a 2-a)

Dr. Gheorghe Ș. Grăniceri

Eveniment ecumenic în Argentina

(Continuare din pag. 1)

rință, dar și în votarea unor ajutoare bănești substanțiale umanitare, organizațiilor care luptă pentru libertate, pentru combaterea rasismului, pentru pace și egalitate.

Comitetul Central al Consiliului Mondial al Bisericilor a adresat țărilor în cauză apeluri patetice, motivate pe texte biblice, pentru restaurarea fapturii omenesti în drepturile ei originare, așa cum a voit-o și o voințe Dumnezeu, liberă și demnă, lucrând binele și sileuind în ea chipul și asemănarea lui Dumnezeu.

Preocuparea de căpetenie a sesiunii de la Buenos Aires a fost însă aceea care are în vedere și urmărește unitatea Bisericilor. Documentul de la Lima din 1982: „Botez, Euharistie și Preoție” a ocupat o bună parte din lucrări. S-au exprimat speranțe mari în destinul acestui document menit să fie primul mare pas practic spre unitate din istoria ecumenismului. Dacă la început baza comună care unea Bisericile membre ale Consiliului Mondial al Bisericilor era doar recunoașterea lui Iisus Hristos ca Domn și Mântuitor și dacă în 1961 la New Delhi s-a mai adăugat acestei baze credința în Scriptură și în Sfânta Treime, acum s-a ajuns la anumite convergențe cu privire la trei mari Taine, ceea ce constituie o cucerire extraordinară. Desigur mai este încă de lucru pînă la acorduri totale, dar din partea tuturor se fac auzite cuvinte de speranță și încurajare.

Problemele de doctrină sînt întotdeauna discutate în cadrul Consiliului mai ales în sub-unitatea „Credință și Constituție” din Unitatea I-a. Pe tot timpul lucrărilor de la Buenos Aires, lucrările Unității I au fost prezidate de Mitropolitul Ardealului care a și prezentat raportul final în Plenară. Unitatea I-a (Credință și Mărturisire cu patru sub-unități: Credință și Constituție, Biserică și Societate, Misiune și Evanghelizare și Dialogul cu alte credințe și ideologii, a propus și Plenara a aprobat ca în anii următori să se organizeze o serie de Conferințe Mondiale care să trateze următoarele teme: Botez, Euharistie, Preoție, Credință apostolică, Unitate și Reînnoire, în 1989 (sub-unitatea Credință și Constituție), Fie voia Ta — pe drumul lui Hristos, în 1988 (sub-unitatea Misiune și Evanghelizare). Consultații mai reduse vor trata probleme ca Evanghelie și Cultură, Integritatea creației, Teologia altor religii etc.

În colaborare cu Unitatea a II-a se va organiza o Conferință Mondială cu tema: „Dreptate, pace și integritatea creației”, în 1990.

Aceste teme vor defini pentru anii care vin activitatea Consiliului Mondial al Bisericilor, dirijînd-o în mod egal spre efortul în vederea recuperării unității tuturor creștinilor, dar și spre efortul în care doare să-i angajeze pe toți creștinii în vederea apărării păcii, a dezarmării și în special a dezarmării nucleare și a menținerii curățeniei spațiului cosmic. În felul acesta Consiliul Mondial al Bisericilor rămîne fidel preocupărilor sale egale pe verticală și orizontală. Noul secretar general, Dr. Emilio Castro, care a pregătit la Buenos Aires prima sesiune a Comitetului Central de la alegerea sa în acest post, s-a dovedit fidel liniei bine conturate de către Philip Potter acestei organizații creștine mondiale, în timpul cît a condus-o, pînă la 1 ianuarie 1985. Dr. Emilio Castro s-a străduit însă să pună un accent mai puternic pe motivarea creștină, biblică și tradițională, a activităților Consiliului Mondial al Bisericilor, dorind să prevină adîncirea acuzațiilor unor Biserici nemulțumite de implicarea prea mare în problemele lumii de azi. În acest sens, noul secretar general a cerut o mai largă participare a ortodocșilor în viața Consiliului — ortodocșii sînt socotiți maeștri în problemele doctrinare și preocupați cu precădere de acestea — și a promis că va face totul pentru a îmbunătăți procentul prezenței ortodoxe în conducerea de la Geneva a Consiliului.

*

Încă înainte de Adunarea Generală din 1983 de la Vancouver, Canada, s-a luat hotărîrea ca în legătură cu diferitele întruniri ecumenice, înainte și după ele să se organizeze echipe de vizite la Bisericile locale care să se intereseze de viața acestor Biserici și să le vorbească despre ecumenism. Autorul acestor rînduri a fost rînduit într-o echipă de cinci care a vizitat, în afară de capitala Buenos Aires, orașele Córdoba, San Miguel de Tucuman și Salta. Din echipă a făcut parte un camerunez, un est-german, un indian și un englez. Echipa s-a bucurat de foarte bune primiri peste tot, fiind primită de guvernatorii și primarii locali, de cardinalii și arhiepiscopii romano-catolici și de reprezentanții celorlalte Biserici locale. I s-a dat acces la radio, televiziune, presă. Ca și conducător al echipei, Mitropolitul Ardealului a vorbit de mai multe ori la televiziune, a dat interviuri ziarelor, vorbind și răspunzînd la întrebări despre ecumenism în general, despre lucrările de la Buenos Aires, despre viața religioasă în România, despre cultura tradițională românească, despre Transilvania românească și conviețuirea dintre diferitele naționalități, despre ecumenismul local, despre aspectele actuale ale vieții spirituale și economice din România. Ni s-a dat ocazia să vorbim în biserici și în foarte multe adunări publice, cu sute de participanți peste tot, intereseți de ecumenism și de viața din România, întrucît vorbitorul era din România.

În toate orașele vizitate, printre cei care au făcut o caldă primire delegației, au fost și comunitățile ortodoxe. În ciuda informațiilor noastre anterioare despre o viață ortodoxă săracă în Argentina, în Buenos Aires am găsit trei eparhii ortodoxe: una rusească, una grecească și a treia siriană, ținînd de Patriarhia Antiohiei. Desigur, ele nu au parohii multe, dar au totuși atîtea cît să permită organizarea lor în eparhii. Puternică este mai ales episcopia siriană care are parohii în Buenos Aires, Córdoba, Tucuman și Salta. Ceilalți episcopi au parohii mai ales în Buenos Aires. Există și o parohie dependentă de Patriarhia Română, păstorită de preotul Jacques Goettmann, de sub jurisdicția P.S. Germain de la Paris. Toți parohienii săi sînt însă argentinieni, iar cea mai mare parte proveniți de la romano-catolicism sau dintre indiferenți. Numărul românilor din Argentina este mic, dar chiar și acolo, de cealaltă parte a pămîntului, unde în iulie-august e iarnă și trebuie să fii prevăzută cu haine de sezon, există totuși cîțiva români frumoși realizați, aflați acolo înainte de război, azi profesori universitari (Juan Dan, Stan N. Popescu) și mai există și o asociație „Eminescu” animată de soții Eliano, de d-na Fleșeriu și de Dr. Ioan Gheorghiu, cu care am avut convorbiri colorate de versurile nemuritorului nostru poet care ține trează în sufletele românilor din acea parte a lumii lumina iubirii de patrie de origine, avînd acolo cu ei, prin Eminescu, Țara toată cu geniul, cu frumusețile și cu istoria ei. Primul român care va fi fost vreodată în Argentina, și anume în Țara de Foc și Patagonia, a fost desigur Emil Racoviță, savantul speolog care a însoțit pe Amundsen la Polul Sud. Unele localități din Țara de Foc, date de Racoviță, poartă nume ca Sinaia, Predeal s.a.

Drumul înapoi, de aproape douăzeci de ore de zbor, pe un zmeu înghițind aerul și prefăcîndu-l în cozi de foc, a fost ca o întoarcere dintr-o altă lume, „cu-alte raiuri, cu alți zei” și care, văzută de aici, e pur și simplu cu capul în jos, lipită cu picioarele de pămînt, cu ajutorul unor magneți invizibili, ca de poveste! În România, în Transilvania, la Sibiu, acasă, era cald și frumos. Și m-am simțit, în sfîrșit, din nou în poziție normală.

Ieromonah Ioanichie Bălan: CONVORBIRI DUHOVNICEȘTI

Carte tipărită cu binecuvîntarea Prea Sfințitului EFTIMIE, Episcopul Romanului și Hușilor, Editată de Episcopia Romanului și Hușilor, 1984, 630 p.

După „Patericul românesc” și „Ventre de sihăstrie românească”, cărți apărute în 1980 și respectiv 1982, părintele Ioanichie Bălan dă la lumină o nouă și valoroasă scriere, menită să alcătuiască împreună cu celelalte două lucrări apărute anterior trilogia sau tripticul spiritualității monahale autohtone. Este o carte de o mare frumusețe, rod al gîndului conjugat al mai multor reprezentanți de elită ai Ortodoxiei noastre românești, trăitori pe meleagurile străbune sau departe de țară, în oazele de spiritualitate ortodoxă ale Răsăritului: în Țara sfințită și la Athos. Părintele Ioanichie Bălan este autorul indicat pe frontispiciul cărții întrucît dînsul a avut inspirația planului acestei lucrări și s-a nevoit timp de peste 12 ani — cum însuși mărturisese — în adunarea nestematelor presărate peste tot în cele 630 de pagini, dar alături stau alte peste 60 de nume ale unor binecunoscuți bărbăți ai Bisericii noastre: profesori de Teologie, stareți și duhovnici de mînaștiri, călugări simpli cu viață îmbunătățită și ale cîtorva cuvioase figuri din rîndurile monahismului feminin, care pe bună dreptate pot și trebuie să fie socotiți coautori. De aceea este frumoasă, interesantă și profundă cartea pe care o prezentăm pentru că este o operă colectivă, o înmănușiere de idei, sentimente, cugetări izvorite din mințile și inimile mai multor oameni în îndelungată și bogată experiență duhovnicească.

Cuprinsul cărții este construit sub formă de dialog sau convorbire intimă și însumează o gamă extrem de

variata de teme și probleme dintre cele mai interesante și de mare actualitate.

Scopul urmărit de autor este cel mărturisit chiar în Cuvîntul introductiv: să se dea îndrumare credincioșilor noștri și călugărilor mai tineri „cum trebuie să trăiască pe pămînt pentru a moșteni viața cea veșnică, oferindu-le experiența și sfaturile viei ale părinților bătrîni, sprijinite pe temelia Sfințitei Scripturi și învățăturile Sfinților Părinți. Aproape că nu există întrebare ziditoare de suflet care să preocupe conștiința credincioșilor noștri și să nu arie un răspuns în această carte”. Sînt dezbătute și aprofundate temeinic probleme cu caracter dogmatic, moral-filocalic, liturgic, catehetic, patristic și misionar-apologetic. N-a fost neglijată nici îndatorirea majoră pentru orice conștiință cinstită a dragostei de neam, de patrie și de tradițiile sfinte moștenite de la înaintași.

Schematic, cuprinsul cărții se desfășoară după următorul plan:

Partea I: zece convorbiri cu Arhimandritul Cleopa Ilie — Mănăstirea Sihăstria.

Partea a II-a: Convorbiri cu dascăli ai teologiei ortodoxe.

Partea a III-a: Convorbiri cu părinți din Moldova.

Partea a IV-a: Convorbiri cu părinți din Muntenia și Oltenia.

Partea a V-a: Convorbiri cu părinți din Transilvania.

Partea a VI-a: Convorbiri cu părinți români din Muntele Athos.

Partea a VII-a: Convorbiri cu părinți români de la Locurile Sfinte.

Valoarea excepțională a cuprinsului cărții rezidă în calitatea cu totul superioară a răspunsurilor pe care cei solicitați le-au dat la întrebările adresate de autor. Nu este mai puțin adevărat însă că și întrebările sînt pe măsura răspunsurilor primite. Am putea spune chiar că tocmai întrebările determină sporul calitativ al întregii cărți.

Părintele Ioanichie Bălan a făcut încă odată dovada unui spirit de pătrundere deosebit de rafinat, reușind să alcătuiască un chestionar cît se poate de complet, deși axat pe probleme esențiale. În privința alegerii interlocutorilor a ținut seamă de recomandările ierarhilor și nu mai puțin a sondat opinia generală a credincioșilor, alegîndu-i pe aceia dintre părinți care s-au impus singuri în ochii altora prin evlavie și înalta lor presanță morală.

De remarcat largul și profundul umanism care se degajă din toate convorbirile purtate. Acest umanism constituie, de altfel, trăsătura definitorie a spiritualității creștine românești în ansamblu.

Lectura cărții părintelui Ioanichie Bălan este reconfortantă, ziditoare de suflet și mult folositoare în stimularea zelului credincioșilor pentru dobîndirea mîntuirii. Ea poate constitui o călăuză sigură și pentru tinerii care se pregătesc în vederea îmbrățișării misiunii preoției.

Pr. prof. D. Abrudan

La tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul

(Continuare din pag. 1)

care se găsea Sfîntul Ioan. Ucenicii Înainte-Mergătorului stăteau în mirare, neînțelegînd atitudinea lui Ioan față de aceste știri. Atunci Sf. Ioan alege doi dintre ei și-i trimite la Mîntuitorul, să-l întrebe: „Tu ești Cel ce va să vină sau să așteptăm pe altul?” (Lc. 7, 20). Sfîntul evanghelist Luca redă în Evanghelia sa răspunsul Mîntuitorului: „Mergeți și spuneți lui Ioan cele ce ați văzut și cele ce ați auzit: Orbii văd, schiopii umblă, leproșii se curățesc, surzii aud, morții înviază și săracilor li se binevestește. Și fericit este acela care nu se va sminti întru Mine” (Lc. 7, 22—23).

Sf. Ioan, despre care nu se poate spune că nu înțeluse începutul Împărăției prin semnele minunate ale lui Hristos, el care la Iordan îl arătase pe Acesta ca Mîntuitor al lumii, risipise în doiala ucenicilor săi, pe care îi sfătuisese să-L urmeze pe Domnul și obținuse din însăși spusele Mîntuitorului mărturia care va lumina veacurile: începutul Împărăției lui Hristos încă de aici de pe pămînt, prin minunile Sale, este împărăția inimilor, a cugetelor curate, a credinței, care ne va duce în veșnicia lui Dumnezeu.

De acum Ioan își împlinise misiunea. Glasul celui ce strigase în pustie, vestind calea Domnului, drepte făcînd cărările Lui zăcea amuțit în adîncurile temniței lui Irod din Machero.

Cu toată patima lui pentru Irodiada, cu tot desfrul ce-i întunecase mintea, Irod se temea încă de Ioan, care și în temnița umedă era o amenințare mută pentru el. În sufletul său se dădea o luptă: să-l omoare pe Ioan, expunîndu-se furiei poporului, sau să poarte în inimă veșnica mustre a incestului său.

În cumpăna acestor gînduri se scursese aproape un an de cînd Ioan zăcea în închisoare. Și iată că un prilej se ivi: Irod dădu un mare ospăț pentru serbarea zilei sale de naștere, la care invitase în castelul din Machero pe toți cei avuți din Galileea. Cu toate că dansurile erau considerate ca o aplecare spre desfrul, mai ales în timpul ospetelor, Irod îngădui Salomeii, fiica Irodiadei să danseze în fața comensalilor săi.

Cu ochii încețoșați de băutură, Irod spune Salomeii că-i răsplătește osteneala, dîndu-i orice i-ar cere. Măgălită de această izbîndă, Salomeea aleargă

la Irodiada, mama ei, pentru a o sfătui ce să ceară lui Irod.

În sufletul plin de păcate al Irodiadei, ardea ca o flacără nestinsă mustrarea lui Ioan pentru nelegiuirile ei. Crezînd că va scăpa de această mustrare, Irodiada sfătui pe Salomeea să ceară capul Sfîntului Ioan. Auzind cererea ei, Irod căzu pe gînduri, mai ales că în astfel de zile, cînd stăpînitorii își serbează onomastica, era în obicei ca să slobozească din temnița pe cei închiși, nu să-i ucidă. O rușine tot atît de mare era chiar jurămîntul, care nu-și avea locul în această împrejurare.

Cu mintea tulbure și sufletul răvășit, Irod dădu ordin unui oștean să aducă pe o tavă Salomeei, capul Sfîntului Ioan Botezătorul.

Astfel trecu pragul acestei lumi Înainte-Mergătorul Domnului, cu un an înainte de patimile și moartea Învățătorului său.

Despre viața curată a Sf. Ioan Botezătorul, avem mărturia unui istoric evreu, Iosif Flaviu, care spune în Istoria sa: „Era un om înzestrat cu toate virtuțile, care îndemna pe iudei să fie drepti către oameni și credincioși față de Dumnezeu; sfătuiindu-i să primească botezul, ca să fie plăcuți Domnului, dacă se vor curăți de păcatele lor și dacă pe lângă curăția corpului vor avea și pe cea a inimii”. Iosif Flaviu ne mai spune că odată cu moartea Sf. Ioan, asupra casei lui Irod s-au abătut toate nenorocirile: el a fost exilat ca Irodiada și au murit în mizerie.

Ucenicii Sf. Ioan au luat trupul său și l-au înmormîntat într-un loc de lângă Machero.

Sfînta noastră Biserică Ortodoxă Română și credincioșii ei acordă o înaltă cinstire Sfîntului Ioan Botezătorul, pomenirea lui fiind prilej de aleasă bucurie duhovnicească pentru credincioși, care iau numele Sfîntului Ioan ca patron, punîndu-se sub oblăduirea lui și cerîndu-i în rugăciune mijlocirea și sprijinul la toată neputința.

Viața Sfîntului este un neprețuit dreptar pentru toți credincioșii care vor să se dedice unei vieți îmbunătățite, o luminoasă pildă de smerenie, de credință puternică în Dumnezeu, de virtuți alese, buchet de mult preț de strădanii și nevoite care împodobesc cu o neveștejită cunună sufletul creștin, a cărei urmare se impune fiecărui fiu duhovnicesc al Bisericii noastre.

MIHAI VITEAZUL

(Continuare din pag. 1)

toare, regretată de întregul nostru popor, de popoarele balcanice care văzuseră în marele Român pe noul comandant capabil să-i elibereze de sub dominația otomană, el lasă poporul nostru din rîndul căruia s-a ridicat, care l-a urmat în luptă, un uriaș testament pe care scria unirea neamului românesc. Și toate veacurile ce-au venit și toate generațiile ce-au zămislit istoria pe aceste meleaguri au luptat împlinind testamentul Viteazului. La 1 Decembrie 1918, în capitala lui Mihai, în orașul marilor lui satisfacții, împliniri și speranțe în care se odihnește poate trupul lui „frumos ca un copaci”, românii au decis unirea pentru totdeauna și în mod irevocabil a Transilvaniei cu România.

Demnă de reținut ni se pare și evocarea lui Mihai Viteazul,

făcută de către Vasile Goldiș în 1921, principalul orator al „Unirii celei Mari”, care în cuvinte alese l-a socotit cel mai vrednic de glorie dintre principii vremii: „Ardealul cu munții, cu apele și codrii lui fermecători îl cunoaște și își amintește cu drag și acumă bărbăteasca figură a voievodului. Ardealul îl evocă mișcat, căci ce înseamnă secole pentru eternitatea codrilor uriașilor de piatră? Cîmpurile transilvănene au primit cu mîndrie să proiecteze umbra viteazului dezrobitor, apele Ardealului i-au reflectat imaginea eroică și i-au răcorit calul în undele lor reci și curate. Alba lulia sclipitoare de bucurie l-a primit între zidurile ei și i-a făcut o primire triumfală în care lacrimile se amestecau cu uralele celui mai cald entuziasm”.

La 19 august 1601 „cădea un trup”, dar rămînea un simbol și o idee care să lumineze peste veacuri ideea unității naționale; un vrednic reprezentant al forțelor ce se acumulară, înfăptuitorul imperativelor naționale — independentă și unitate — în care idei, conștiință și faptă se transformaseră într-o mare acțiune. Atunci conștiința unității de neam a căpătat contururi, pentru ca apoi să se transforme într-o fructuoasă idee, iar ideile mărețe nu mor niciodată, ca și faptele de vitejie neobișnuite ale domnului român care i-au impresionat pe toți care l-au cunoscut și i-au înțeles gîndurile.

Cît de actuale sînt și astăzi, după 384 de ani cuvintele lui Nicolae Bălcescu care dorea ca „... aducerea aminte a acelor timpuri eroice să deștepte în noi simțul dorinței ce avem de a păstra și de a mări pentru viitorime această prețioasă moștenire...”.

ȘTIRI — INFORMAȚII — ȘTIRI — INFORMAȚII — ȘTIRI — INFORMAȚII

SIBIU

■ In drum spre Argentina, I. P. S. Mitropolit Antonie al Ardealului a făcut, în zilele de 19-21 iulie 1985, o vizită la Arhiepiscopia ortodoxă română misionară pentru Europa Centrală și Occidentală, cu sediul la Paris, cu care prilej a participat la Sfânta Liturghie și a rostit un cuvânt de învățătură.

■ Intre 21 iulie-16 august 1985, Inalt Prea Sfinția Sa s-a aflat în Argentina, unde a participat la lucrările Comitetului Executiv și Comitetului Central al Consiliului Ecumenic al Bisericii, iar în zilele de 17-20 august 1985 s-a aflat din nou la Paris.

■ Joi, 15 august 1985 praznicul Adormirii Maicii Domnului, s-a săvârșit hramul Sf. mănăstiri Brincoveanu de la Simbăta de Sus.

■ Din încredințarea I. P. S. Mitropolit Antonie al Ardealului, la hram a participat, de la Centrul arhiepiscopesc Sibiu, P. S. Episcop-vicar Lucian Făgărășanu, însoțit de P. Cuv. vicar V. Corniliă, P. C. cons. Gh. Papuc și P. C. profesori I. Moldovan și V. Mihoc de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, Răspunsului Central al Consiliului Ecumenic al Bisericii, iar în zilele de 17-20 august 1985 s-a aflat din nou la Paris.

■ Cuvânt de învățătură a rostit apoi P. S. Episcop-vicar Lucian Făgărășanu, după care a urmat sfințirea apei și Sf. Maslu de obște.

■ In perioada iulie-august Prea Sfințitul Episcop-vicar Lucian Făgărășanu a vizitat, oficiat și a săvârșit slujba de resfințire în următoarele parohii: Catedrală, Mănăstirea Simbăta de Sus, Sebeșul de Sus, Oprea Ciștișoara, Oca Sibiuului, Mihăileni cu filia Salcâu, Bazna și Blăjeș.

■ In cursul lunii iulie a. c. Prea Sfinția Sa a fost în Tara Sfântă. Anul acesta se împlinește 10 ani de la sfințirea bisericii și inaugurarea așezământului românesc de la Ierusalim.

CLUJ

■ Duminică, 4 august a. c., Prea Sfințitul Episcop-vicar Iustinian Maramureșanul, răspunzând invitației preotului Nicolae Cojan, parohul parohiei Măguri-Răcățiu, protopopiatul Huedin, județul Cluj, a săvârșit slujba binecuvântării bisericii și hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” și Sf. Liturghie arhierescă. Tot cu acest prilej s-a sfințit și casa parohială, de curând terminată, prin hărnicia și vrednicia preotului local și din contribuția bunilor creștini.

■ Conferințele preoților pentru dezarmare și pace din cadrul Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului s-au desfășurat precum urmează: Marți, 30 iulie a. c., la Baia Mare cu participarea preoților din protopopiatele Baia Mare, Sighetul Marmăției și Lăpuș, Joi, 1 august a. c. la Năsăud cu participarea preoților din protopopiatele Bistrița și Năsăud; miercuri 7 august a. c. la Cluj-Napoca, cu participarea preoților din protopopiatele Cluj și Turda; joi 8 august a. c., tot la Cluj-Napoca, cu participarea preoților din protopopiatele Dej și Huedin. Primele două conferințe au fost prezidate de I. P. S. Arhiepiscop Teofil, iar ultimele două de P. S. Episcop-vicar Iustinian.

■ Duminică 14 iulie, P. S. Episcop Emilian a săvârșit slujba sfințirii bisericii monument istoric cu hramul „Pogorîrea Sfîntului Duh” din parohia Lunca Mureș, protopopiatul Aiud. În urma lucrărilor de restaurare, la momentul potrivit în timpul Sfintei Liturghii arhierescă, diaconul Gheorghe

ALBA IULIA

Remete a fost hirotonit într-un preot pe seama parohiei Sebeș II, protopopiatul Alba Iulia. P. S. Episcop Emilian a rostit un cuvânt de învățătură și l-a hirotesit pe preotul paroh Petru Cârșeu întru sachelar.

■ Potrivit unei tradiții împămîntenite încă de la înființarea Eparhiei Alba Iuliei, la Praznicul Sântului Prooroc Iie, P. S. Episcop Emilian cercetează așezămintul mănăstirii Toplița, ctitorie a înțilului Patriarh Miron Cristea. Cu acest prilej, atît la slujba Vecerniei din ajunul Praznicului, cît și la Sfînta Liturghie arhierescă, Prea Sfinția Sa, în cuvîntul de învățătură a îndrumat și îndemnat pe credincioșii pelerini la statornicie în dreapta credință, la bună înțelegere și la împlinirea îndatoririlor cetățenești. În timpul Sfintei Liturghii Arhierescă, candidatul la preoție Călin Anatal a fost hirotonit întru diacon.

■ Duminică 21 iulie a. c. P. S. Episcop Emilian a săvîrșit slujba binecuvîntării bisericii și hramul Sântului Nicolae, din parohia Toplița II, biserică împodobită cu haina nouă a picturii și cu un mobilier tradițional adecvat. În timpul Sfintei Liturghii Arhierescă, Cuv. diacon Călin Antal a fost hirotonit întru preot pe seama parohiei Imper, protopopiatul Miercurea-Ciuc. Preotul paroh Gavril Filip a fost hirotesit întru iconom stavrofor, iar membriilor consiliului parohial, cîntăreștii și comitetului parohial li s-a acordat Gramate Chiriarihale.

■ La Praznicul Schimbării la Față, P. S. Episcop Emilian a săvîrșit Sfînta Liturghie arhierescă la schitul Poșaga, protopopiatul Cîmpeni. Și cu acest prilej Prea Sfinția Sa a adresat credincioșilor din Apuseni îndemnul de a păstra cu sfințenie tezaurul spiritual primit de la strămoși.

■ Sfințiri de biserici. — Duminică, 4 august 1985, P. S. Episcop Vasile a săvîrșit slujba de sfințire a bisericii din filia Sii (parohia Cărășeu), prot. Satu Mare. Hărnicul preot Vasile Corodan, cu acest prilej a fost distins cu rangul de „sachelar”. Ierarhul a rostit un cuvînt de învățătură.

ORADEA

■ La data de 6 august 1985, de sărbătoarea Schimbării la Față, chiriarul a săvîrșit slujba de binecuvîntare a lucrărilor de înnoire interioară a bisericii din parohia Criștor, prot. Beiuș. P. S. Sa i-a felicitat pe credincioși și pe preotul-paroh Ioan Rusu pentru lucrările efectuate și i-a îndemnat să fie în continuare buni fii ai Bisericii strămoșești și devotați cetățeni ai patriei. Cu acest prilej, absolverul de seminar teologic Valdea Valerian a fost hirotonit întru diacon.

■ Hirotoniri de preoți. — În ultimul timp, ierarhul a hirotonit întru preot pe următorii candidați la preoție: 1. Balint Florin, licențiat în teologie, la data de 27 iulie 1985, pentru parohia Osand, prot. Oradea; 2. Valdea Valerian, absolvent de seminar, pentru parohia Dumbrăvița de Codru, prot. Beiuș, la data de 9 august 1985 și 3. Stanciu Ioan-Lucian, licențiat în teologie, la data de 11 august 1985, pentru parohia Botean, prot. Oradea.

■ Sărbătoriri de hram. — La 15 august 1985, de praznicul Adormirii Maicii Domnului, în bisericile care poartă acest hram, s-au săvîrșit sfînte slujbe cu deosebită solemnitate. Semnalăm pe cele mai însemnate. La biserică cea mare din Zalău, sf. slujbă a Liturghiei a fost săvîrșită de către însuși P. S. Episcop Vasile, în mijlocul unui sobor de preoți. Cu acest prilej, s-a binecuvîntat icona Adormirii Maicii Domnului de pe fațada bisericii, lucrată cu multă măiestrie artistică în mozaic.

■ La biserică din Bîrad, prot. Satu Mare, în mijlocul unui sobor clerical, Sf. Liturghie a fost oficiată de p. Vicar parohial Augustin Lucian, ca delegat chiriarial, iar la mănăstirea Izbuc a fost delegat cu această misiune p. Consilier eparhial Nicolae Mara. De asemenea, și la catedrala episcopală din Oradea (Biserica cu Lună), avînd același hram, Sf. Liturghie și celelalte sfînte slujbe s-au săvîrșit într-un cadru deosebit de sărbătoresc.

Mănăstirea Cernica

(Continuare din pag. a 3-a)

din temelii și sfințit în 1842. Portretele ctitorilor, Sf. Calinic și arhierul de origine ardeleană Ioanichie Stratonicean, — sînt semnate de Sava Henția, tot un ardelean.

■ Din păcate, nu ne putem opri asupra comorilor de artă, atît de numeroase, aflate azi în Mănăstirea Cernica adunate de-a lungul timpurilor, nici asupra arhitecturii bisericilor și clădirilor, adevărate monumente încadrate organic în firea, în specificul locului și totodată în specificul vieții noastre monahale.

Vom semnală însă, pe scurt, continuitatea activității culturale și contactul permanent pe care mănăstirea l-a avut cu cultura.

Am pomenit de *Diata* scrisă de Stațel Gheorghie în februarie 1785. În același an, un alt călugăr cernican, ieromonahul Protasie așterne o lungă povătuire în versuri, al cărui subiect este viața monahală. La mijlocul secolului trecut — după părerea noastră, întrucît textul este nedat — un alt călugăr scrie cîteva pagini minunate despre rectificarea mănăstirii de către cuviosul Gheorghie. Am pomenit textele și însemnările de cronică — unele privind Revoluția din 1821 — datorate Sf. Calinic, la care se adaugă o altă sursă de însemnări sinonime caligrafiate de alți monahi. În toate aceste mărturii, la care se adaugă două condiții ale mănăstirii, vedem duhul culturii noastre vechi și al curentului cultural cernican. Testamentul strălucit al acestui spirit îl reprezintă cartea monahului Casian Cernican, „*Istoriile Sfințelor mănăstiri Cernica și Căldărușani*”, carte care prilejuește înțilnirea cu ultimul nostru cronicar mănăstiresc, cu un povestitor plin de har și cu un autentic scriitor.

■ În anul 1881, va fi instalată la Cernica tipografia lui Toma Teodorescu, cel care tipărise, în 1870, cu literele

alfabetului de tranziție, volumul lui Casian. O nouă tipografie deosebit de rodnică, îi va fi o vreme director monahul-scriitor Damian Stănoiu. Cinci ani mai tîrziu, în 1930, fostul mitropolit primat Atanasie Mironescu, retras în ostrovul Cernicai, va scrie o documentată istorie a așezămintului. O scurtă monografie vor publica, în 1969, la Editura Meridiane, I. L. Georgescu și Roman Stanciu, fostul stareț cernican, actualul Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor.

La Cernica a locuit o vreme, în anii 1900 Tudor Arghezi, și a recunoscut el însuși, ulterior, cît a datorat acestei perioade. De altfel, imaginea chinoviei, a lacului și unele figuri de monahi, le înțilnim în poeziile sale din primul volum, „Cuvinte potrivite”. Emoționantă este revenirea lui Arghezi la Cernica pentru ultima oară, în 1964, cînd a așternut — 3 ani înainte de moarte — această însemnare în cartea de aur: „8 iunie 1964. Cernica. // În aducerea emoționată a unui novice și a unei ascultări sub stăreția arhimandritului Visarion // TUDOR ARGHEZI PĂCĂTOȘUL // Cu dragoste pentru frații și părinții de azi”.

■ În mai multe rînduri a scris despre Cernica Gala Galaction — înmormîntat aici — și tot pe la Cernica au trecut, poposind mai mult sau mai puțin, scriitorii Anton Holban și Alexandru Sahia. Despre valoarea monumentală a Cernicai a scris și marele arhitect și restaurator George M. Cantacuzino. Figura Sf. Ierarh Calinic a inspirat Arhimandritul Valeriu Bartolomeu Anania un frumos poem, publicat în culegerea „File de Acatist”.

Acestea sînt, pe scurt, cîteva trăsături definitorii ale marelui așezămint monahal vegheat și azi de duhul marilor ostentorii: cuviosul Gheorghie și Sf. Ierarh Calinic.

Dincolo de orice vamă

— Eu presimt că, la-nserare,
Se arată altă zare.
— Vai, atîta-nstrăinare
Cum ne doare,
cum ne doare ...

*Stringe-ne, Maică, în Cînt
Peste margine de gînd.*

*Stringe-ne, Maică, în Cînt
Peste margine de vînt.*

*Stringe-ne, Maică, în Cînt
Peste margini de pămînt.*

*Sus e Casă, jos e ceață —
Întuneric se răsfață.
Maică, Maică, tu ne cheamă
Dincolo de orice vamă.*

*Fie-ne Casa senină
În Lumină, în Lumină.
Ea ne cere. Ea ne cere
La-nviere. La-nviere.*

*Peste margine de gînd
Du-ne, Maică, în Cuvînt.
Peste margine de vînt
Du-ne, Maică, în Cuvînt.
Peste margini de mormînt
Ține-ne, Maică-n Cuvînt.*

AUREL HANCU

Semnalăm... Semnalăm...

● De pe cerul inteligenței românești a mai căzut o stea. O stea cu nume: Radu Popescu. Eseist, critic literar și în ultimii ani, critic de teatru, temut pentru că era exigent, iubit pentru că lauda ce era de laudat și, pentru că nu ierta ceea ce nu era desăvîrșit, sentimente asemănătoare se întorceau adesea și împotriva lui. Avea prieteni pușini, dar toți erau de inimă și de mînt, de cuvînt și de scris. Nu putea fără prieteni, deși și-i făcea și îi păstra cu greutate. Ca să-i rămînă cineva prieten, trebuia să-l cunoască bine și să știe să-l rabde, dar să-i găsească și replica pe măsură, pe care, chiar cînd n-o primea, o aprecia.

Deși întors mai ales spre sine, orgolios și dominant, credea în forța ideii care se încarna în doi-trei și mai mulți. Căci oricît de ferm era în toate, oricît de precis își articula gîndurile, nu putea fără martori. Așa era el, social.

Se voia de mare integritate și o cerea și de la ceilalți. Părea în permanență agresiv și arțăgos, dar era tandru și credincios în prietenie. Spiritul său în continuă fierbere și sub înaltă presiune, inteligența lui neastîmpărată, gata de replică în orice clipă, vorba lui întotdeauna bine articulată, parcă subliniată cu linii violente, groase, ca și cum ceea ce ar fi spus ar fi fost literă de evanghelie, îl făceau interesant și căutat. Il evitau doar cei care se temeau de necruțarea lui. N-ar fi căutat împăcarea cu cei care nu-l iubeau. Cu atît mai rîu pentru ei! Pe vremea lui Vlad Ţepeș nu s-ar fi dat înapoi să fie el purtătorul de țepă. Nu-i plăceau cei ce neguțătoreau în templul culturii tinichele și celofibre și înima lui rămînea de piatră în fața a ceea ce decrata că e prostie, șmecherie și mediocritate.

Serile cu el, uneori la mine, cînd nu era Didona să-l mustre cu delicatețe și să-i arate ceasul, nu se terminau pînă nu le alunga soarele, deși știa că mă chinuiește cumplit. Toți plecau, numai el rămînea, pînă vorbeam amîndoi prin somn. Întreba, întreba mereu și judeca nemilos pe toată lumea, grav, catastrofal. Ducea întrebările pînă la limite aproape nepermise, jenante, deși bine înfășurate în formule de politețe irezistibilă. Era, în general, de o politețe foarte franțuzească, subțire, vizitată adesea de snobismul acelor „mots” cu care își colorează conversația învățați umblați prin Parisurile de altă dată. Cita cu ușurință din clasici și din ultramodernii „Nu”-urilor și „Dada”-urilor, cu aceștia din urmă fiindu-se familiar. Se bătea pe umăr cu viii și cu morții cei mari, cu care se simțea înfrățit întru inteligență și întru misiune civilizatoare. Cînd se supăra — și cînd nu se supăra? — se rostogolea împotriva „vinoștilor” pe toate notele portativului, denunțînd impostura cu violență și istovindu-se ca la o luptă corp la corp. De fapt lupta era starea lui permanentă. Cu cei egali științei. Căci științele nu se nasc decît cînd se ciocnesc două corpuri tari.

Acum Radu Popescu a trecut dincolo. Se odihnește. În sfîrșit! E unul dintre aceia despre care se poate spune cu dreptate că a lăsat în urmă un gol, și nu pentru că despre morți se vorbește numai de bine. Multora ne va lipsi.

● Am citit o foarte bună carte care se pretinde a fi de călătorie: CĂLĂTORII SUBIECTIVE de Radu Budeanu (ed. Sport-Turism, București, 1984, 200 p.). E o carte de cultură cu investigații profunde în spiritul american, mexican, englez, african, finlandez, german care nu ascunde, ci face cunoscută o intensă pregătire, înainte și după călătorie, oricît de ciudat ar fi acest „după” în pregătirea unei călătorii! Asociațiile venite sub condei ca din întîmplare, citatele esențiale din și despre culturile respective, din și despre oamenii lor mari scoase ușor ca dintr-o memorie din totdeauna, sint desigur părți ale acestei pregătiri. De acum încolo mulți se vor pregăti citindu-l la rîndul lor pe Radu Budeanu care a văzut, a meditat, a legat între ele cunoștințe și întuiții, cărți și oameni, a încorporat în sine și s-a proiectat pe sine în cele întîlnite, a călătorit „subiectiv” prin atîta lume. Parcă se poate altfel! Dacă lumea nu e și în tine, n-ai instrumente pentru a o percepe și a o înțelege. Numai cu ochii nu faci nimic. Chiar dacă ai și aparat fotografic, deși nu e rău să-l ai. Important e să nu faci numai fotografii — și Radu Budeanu a făcut — ci să te implicii în întîlniri ca într-un proces de fotosinteză. Radu Budeanu a făcut-o și pe aceasta.

● În revista „Présence orthodoxe” din Paris (nr. 2, 1985, p. 22-27), Marc-Antoine Costa de Beaugard scrie un frumos articol despre spiritualitatea românească, intitulat „Sainte Roumanie”. Titlul e voit imitînd un apelativ din trecut acordat altora, pentru a scoate în relief valori românești „encore mal connues dans les pays occidentaux”.

● Despre Noica se scrie mult, parcă recuperîndu-se un timp care l-a ignorat. Tudor Călineanu scrie: „Constantin Noica este unul dintre cei mai mari gînditori ai filozofiei românești și este ultimul mihican al culturii noastre interbelice” (în „Trădările cuvintelor”, Steaua, nr. 5, 1985, p. 38).

● Semnalăm în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai”, Historia, 1985, Cluj-Napoca (anul XXX): I. I. Mărza: Ideea de educație în concepția unor reprezentanți ai Școlii ardelenze (p. 30-38), și Al. Zub: Preocupări de istoria culturii în România interbelică (p. 40-59).

● O știre extrem de interesantă publică revista „Magazin” (nr. 3, 1985, p. 9): la Biblioteca națională din Viena s-a descoperit un manuscris, papirus cu 214 rînduri, vechi de 2200 de ani, și care ar fi o parte din catalogul Bibliotecii din Alexandria, fondată în secolul al III-lea î.d.Hr. de Ptolomeu Filadelful și distrusă (se zice) de califul Omar, incendiînd-o în anul 640 d.Hr. Acesta ar fi zis: dacă volumele care o compun conțin lucruri pe care le conține și Coranul, atunci sînt inutile; dacă conține lucruri contrare Coranului, atunci sînt și mai inutile. Și ar fi ordonat incendierea. Dar aceasta ar putea fi o legendă.

● Biserica Ortodoxă Română din Geneva ne-a trimis o publicație cu titlu și conținut pe măsură: Credință și etnie. Semnează: pr. prof. dr. I. Bria, pr. prof. dr. D. Popescu, dr. Ilie-Dan Ciobotea și parohul-redactor, nou la Geneva, drd. pr. Vergil Vilcu.

ANTONIE P.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; Lucian Făgărășanu, Episcop-vicar — vicepreședinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Diac. prof. Dr. Aurel Jivi — redactor adjunct; Arhid. Gheorghe Papuc, Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu — membri; tehnedactor: Diac. Ezechiel Oancea; corector: Pr. Vartolomeu Constantinescu.

Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10376 presfir București, Calea Griviței nr. 64-66.